

А. Ю. Мартинов

Маастрихтський договір 1992

МААСТРИХТСЬКИЙ ДОГОВІР 1992 – угода про утворення Європейського Союзу. Підписаний 7 лютого 1992 у м. Маастрихт (Нідерланди), набув чинності 1 листопада 1993 (після ратифікації 12-ма країнами-чл.). Розроблений за підсумками окремих консультацій щодо політичного і валютного союзів, зокрема зустрічі глав держав Європейського економічного співтовариства 9–10 грудня 1991 у м. Маастрихт, на якій розглянуто підсумкові рекомендації двох міжурядових конференцій щодо формування 4-х просторів вільного пересування: капіталів, товарів, послуг і громадян країн-членів об'єднання.

Договір запровадив назву «Європейський Союз» і визначив його головні цілі: сприяння соціально-економічній прогресивній країнам-членам шляхом утворення простору без внутрішніх кордонів, утворення монетарного союзу та запровадження спільної грошової одиниці; введення європейського громадянства; формування спільної зовнішньої політики та безпеки; співпраця у сфері правосуддя та внутрішніх справ; посилення захисту прав громадян країн-членів.

Згідно з положеннями Договору нові країни-члени ЄС повинні адаптувати до норм національні права правові положення, на яких ґрунтуються розвиток і функціонування європейської інтеграції. Договір розширив сферу застосування процедури голосування кваліфікованою більшістю та підвищив роль Європейського парламенту, з метою захисту прав громадян ним запроваджено посаду омбудсмена (від швед. *ombudsmann* – посадова особа, яка контролює дотримання законних прав громадян у діяльності органів виконавчої влади чи посадовців). Відповідно до Договору рішення щодо зовнішньо-політичних питань мають прийматися одностайно. Удосконалення положень договору тривало й після вступу до ЄС нових країн-членів, зокрема він став основою для Амстердамського договору 1997 та Ніццького договору 2000.

Рекомендована література

1. Геген Д. У лабіринті Європейського Союзу. К., 1995;
2. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. К., 2001;

3. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Об'єднана Європа: від мрії до реальності // УІЖ. 2010. № 1.

Бібліографічний опис:

Маастрихтський договір 1992 / А. Ю. Мартинов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-60173>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).